

УДК 631.352

М.Бабій, А.Бабій

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ РІЗАННЯ ПРИ СКОШУВАННІ ТРАВ

При дослідженні енергетичних затрат на привод ріжучого апарату важливо виважено підходити до кожної із складових сумарної потужності.

Для найбільш поширеного сегментно-пальцевого різального апарату з кривошипно-шатунним приводом загальна потужність на привод N складається з потужності на подолання сил інерції N_i , потужності, що затрачається на процес різання N_p та потужності, яка витрачається на подолання сил тертя, що виникають в різальному апараті N_m , тобто

$$N = N_i + N_p + N_m. \quad (1)$$

Звичайно, затрачену потужність для роботи всієї косарки потрібно ще доповнити потужністю на переміщення машини, але оскільки в роботі досліджуються затрати енергії на привод різального апарату, тому її тут не враховано.

Метою роботи є дослідження процесу різання при скошуванні трав через встановлення значення перерізуючої сили як критерію для визначення мінімальної швидкості руху сегмента.

Розділення стебел в реальних умовах проходить за рахунок удару леза сегмента та наступного більш повільного перерізування (розриву, зминання), оскільки швидкість руху ножа в такому апараті є змінною протягом його ходу.

Моделюючи взаємодію леза сегмента з стеблом, вважаємо, що при першій ударній взаємодії стебло здеформувалося на деяку величину f , а сила опору згину при цьому становить (за моделлю балки, що вільно лежить на двох опорах)

$$P_f = \frac{3fEI}{l\delta^2(1-\delta/l)^2}, \quad (2)$$

де E - модуль пружності стебла; I - момент інерції; l - зазор між опорними поверхнями пальця ножа; δ - зазор між лезом сегмента та протиріжучою пластиною.

З іншого боку

$$f = m\Delta t, \quad (3)$$

де m - маса стеблини, що приведена в точку удару лезом сегмента, Δt - максимальний час дії леза на стебло.

Крім того, сила інерції стебла P_i також буде додатковим підпором при різанні

$$P_i = -mj, \quad (4)$$

тут $j = v/\Delta t$ - середнє прискорення за час удару зі швидкістю v .

Сюди можна ще додати силу підпору сусідніх стебел та силу опору повітря при згині стебла, але їх значення у порівнянні з описаними мають порівняно малі величини і при розрахунку перерізуючої сили не враховуються.

Отже, сума сил опору згину стеблини та сила її інерції є визначальними для створення перерізуючої сили. Інакше кажучи, перерізуюча сила завжди буде мати менше або рівне значення від цієї суми, тобто

$$\overline{P}_f + \overline{P}_i \geq \overline{R}. \quad (5)$$

Підставляючи отримані значення в умову перерізування стебла (5), знаходимо мінімальну швидкість руху сегмента $v_{\min}$, при якій відбуватиметься чистий зріз стебла.